

Situació límit a l'escena valenciana

El teatre valencià viu moments de màxima tensió. El profund malestar entre polítics i professionals del teatre i de la dansa ha abocat el sector a una situació límit que fins i tot amenaça la continuïtat de sales tan emblemàtiques com l'Espai Moma i el Teatre Micalet. Una situació, d'altra banda, que l'escena valenciana arrossega des de ja fa molt de temps.

El sector del teatre i la dansa al País Valencià passa per moments d'absoluta incertesa. Les negociacions amb l'administració valenciana per tal d'arribar a un acord respecte de les reivindicacions –tant econòmiques com professionals– que el sector ha reclamat des de ja fa molt de temps estan pràcticament paralitzades i les previsions no són gaire optimistes. Després de setmanes d'enfrontament dialèctic a través dels mitjans de comunicació, la situació ha arribat a una mena de carreró sense sortida que s'ha convertit, segons asseguren els professionals, en la crisi més important de l'última dècada.

La darrera reunió mantinguda entre professionals i administració, el passat

5 de febrer, no va aclarir gaire la situació. Al contrari, només va servir per re-fermar les dues parts en les seues respectives posicions. Ni la proposta de l'increment del 25% en l'ordre d'ajudes per part de Teatres –formulada en aquesta darrera trobada– tampoc no convenç el sector, que considera que en realitat es tracta de redistribuir uns diners que ja estan assignats i que només servirà per perjudicar altres partides del pressupost. I és que, asseguren els professionals, “no volem sobreviure a costelles dels altres”.

Mentre l'administració acusa el sector de trencar les negociacions amb la seua negativa a acceptar la proposta oficial i qüestiona el seu poder de representativitat, els professionals del teatre i la

Façana del Teatre Principal de València, l'escenari públic més important de la ciutat. La producció pública és precisament una de les principals reivindicacions del sector.

dansa consideren que Teatres de la Generalitat ha obviat el sector i asseguren que les seues demandes “no són merament econòmiques, com ens han fet creure”, puntualitza Josep Policarpo, secretari de relacions institucionals de l'AVETID (Associació Valenciana d'Empreses de Teatre i Dansa). Si les coses no canvien a curt termini, els professionals del sector han anunciat que prendran mesures. “No ens tanquem a res. Qualsevol tipus de mobilització ens sembla legítima”, afirma Pep Ricart, secretari de teatre de l'AAPV (Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians).

Crònica d'un conflicte anunciat.

Les relativament bones relacions que professionals i administració havien mantingut des del passat mes de juliol —quan es va encetar un període de negociació entre les dues parts amb la voluntat de solucionar una situació que ja s'allargava massa temps—, es van truncar amb la presentació de l'avantprojecte dels pressupostos per a Teatres de la Generalitat previst per al 2002. En aquella reunió, celebrada el 5 de novembre de 2001, el sector es va alçar en peu de guerra. El pressupost —que sumava 1,32 milions d'euros (220 milions de pessetes) per a l'ordre d'ajudes a les companyies i 0,48 milions d'euros (80 milions de pessetes) per a convenis singulars— no reflectia, segons els professionals, els acords que van assolir les dues parts durant més de quatre mesos de negociacions, que valoraven en 1,70 milions d'euros (283 milions de pessetes) l'ordre d'ajudes i en 1,08 milions d'euros (180 milions de pessetes) els convenis singulars.

Aquests acords, aplegats sota l'anomenat document de mínims —o “Document de Primavera”— implicaven una sèrie de mesures que sector i administració havien consensuat amb anterioritat. “Unes mesures —precisa Pep Ricart— que Consuelo Ciscar [subsecretària de Promoció Cultural i vicepresidenta del Consell Rector de Teatres] va acceptar i que fins i tot va qualificar de millorables.” Les propostes es basaven en l'ampliació de la futura Llei de les arts escèniques —actualment en procés

Representants del sector reunits el passat 11 de febrer per expressar la seua posició respecte als darrers enfrontaments amb l'administració valenciana.

d'entrar a discutir-se a les Corts Valencianes—, l'augment de les produccions pròpies de Teatres de la Generalitat —incloent-hi els espectacles en valencià—, el suport al Circuit Teatral Valencià, l'increment pressupostari en l'ordre d'ajudes a les companyies, la promoció del teatre valencià a través de Ràdio Televisió Valenciana i la representació del sector en la Fundació de la Ciutat de les Arts Escèniques que es projecte a Sagunt, entre d'altres.

I és que la Llei i la Ciutat de les Arts Escèniques són precisament els dos pilars bàsics de política cultural de la Conselleria per a aquesta legislatura en matèria de teatre. D'una banda, la Llei del teatre significarà la creació de l'Institut de les Arts Escèniques i del Teatre Nacional Valencià. Tot, amb l'objectiu de consolidar el sector i d'incentivar la producció, la creació i la realització de muntatges. El fet és, però, que —almenys fins ara— Teatres no s'ha produït excessivament en la producció d'espectacles, i menys encara en la producció de muntatges en valencià. Dels tres projectes que s'han presentat per a aquesta temporada (*Una esplèndida mansió*, *El camaleón* i *Lenguas de plata*) no n'hi ha cap en valencià, un fet que, per a molts professionals, posa en dubte la necessitat de crear un Teatre

Nacional Valencià. “Per a què volen un Teatre Nacional Valencià si la llengua no els importa?” “Tots els espectacles —assegura Toni Benavent, productor de teatre i membre de la comissió que ha negociat amb l'administració— s'han produït amb empreses de fora i els professionals valencians ja ens hem cansat de falses promeses i de ser els figurants de les seues produccions.”

Respecte a la Ciutat de les Arts Escèniques, l'altre gran projecte de la Generalitat, les crítiques no han estat menys contundents. “Encara estem esperant que algú ens diga en què consisteix”, recorda Toni Benavent. “Cap polític s'ha preguntat què pensen els directors, els autors, els actors o les companyies.” A aquest respecte, la subsecretària Consuelo Ciscar ha promès al sector consultar amb el Patronat de la Fundació que gestiona la Ciutat del Teatre la possibilitat d'incorporació dels professionals. “Ens va dir que ho intentaria, però que no pensava que tinguera cap repercussió”, aclareix Pep Ricart.

La cera que no crema. En realitat, les reivindicacions que reclama el sector no resulten desmesurades per als gestors polítics. “Totes les propostes són més que raonables, però no hi ha més cera que la que crema”, afirmen

Els representants del teatre i la dansa van protestar en el darrer lliurament dels Premis de les Arts Escèniques, el 27 de març de 2001, contra la política teatral de la Generalitat Valenciana.

A l'esquerra, l'actriu grega Irene Papas, protagonista de l'espectacle *Las Troyanas*. A la dreta, el renovat Teatre Micalet el dia de la inauguració, el passat mes de novembre.

els responsables polítics. "Estem fent un gran esforç pel teatre –assegura Consuelo Ciscar– i hem invertit més de 700 milions de pessetes en infraestructures. Però una cosa és que vulguen disposar d'un determinat pressupost i l'altra cosa és que hi haja diners. Ja m'agradaria a mi augmentar la partida per a Teatres."

Aquesta justificació, però, no convenç els professionals, que veuen aquests pressupostos com una presa de pèl a les seues reivindicacions. De fet, la qüestió econòmica, tot i no ser l'única que reclama el sector, és la més delicada. "Si no hi ha diners, d'acord, però no hauria

d'haver-n'hi per a ningú", precisen. I és que els professionals veuen que, d'una banda, mentre les arques públiques no donen més de si, els polítics valencians es gasten més de 400 milions de pessetes en les sis funcions que es van fer del muntatge *Las Troyanas*, estrenat el passat mes de setembre a càrrec de l'actriu grega Irene Papas. "Tot projectes megalòmans i efimers enfront dels projectes de base, que és el que demana la professió", assegura Toni Benavent. "Nosaltres –puntualitza Francesc Giménez, secretari de l'AVETID–, estem encantats que vinguen grans mestres, però ens agradaria compartir amb ells les

seues creacions. I, això sí, estem d'acord amb aquests espectacles sempre que el teatre de base tinga cobertes les seues necessitats." "Aquest espectacle –justifica Ciscar en referència a *Las Troyanas*– comptava amb un 90% d'artistes valencians. A més, sense grans projectes, el teatre no existiria."

Futur incert. L'etapa de negociacions –que de moment ha quedat en l'aire– podria continuar en un futur pròxim amb les converses entre el sector i el conseller de Cultura, Manuel Tarancón, que fins ara se n'ha mantingut al marge, o amb la subsecretària Ciscar. No obstant això, a hores de tancar aquesta edició, els representants del sector no havien rebut cap notificació de la Conselleria. "Volem solucionar el problema –assenyala Giménez, de l'AVETID– com abans millor. No podem estar parats."

Ara per ara, tot i que els professionals es mostren optimistes, les possibles solucions en cas de no arribar a cap acord es presenten bastant polèmiques. El sector ha anunciat mobilitzacions i manifestacions públiques que podrien efectuar durant el lliurament dels premis de les Arts Escèniques de la Generalitat Valenciana –a finals de març– i en la cerimònia de lliurament dels premis Max –d'abast estatal– que enguany tindrà lloc a València el proper 15 d'abril. També es parla, però –i aquesta ja és una solució més preocupant–, del tancament de dues de les sales privades més emblemàtiques de la ciutat de València, l'Espai Moma i el Teatre Micalet. "Si no se solucionen els problemes, seran les primeres a tancar, i després els tocarà a les companyies", assegura Giménez. Altres veus dins del sector, en canvi, aposten per una posició més radical i parlen de trencar completament els contactes amb l'administració i d'abandonar el consell rector de Teatres per demostrar d'aquesta manera el profund desacord amb la política teatral de la Generalitat.

Una política, d'altra banda, que fa molts anys que provoca continus enfrontaments entre l'administració i el sector del teatre i la dansa. Ja durant l'última etapa socialista (anterior al

1995) es van produir profundes desavinences entre l'administració i els professionals, que acusaven els responsables polítics d'afany de protagonisme i de polítiques immediatistes en lloc de fomentar els projectes a llarg termini.

Aquests anys, precisament, van coincidir amb un moment d'efervescència per a la professió valenciana i amb la consolidació d'una generació —amb noms del prestigi de Carles Alfaro o Carles Alberola, entre molts d'altres— que ha convertit el teatre valencià en un punt de referència a tot l'estat espanyol. “El creixement era fantàstic, però l'economia no ens acompanyava”, explica el productor Toni Benavent. No obstant això, va ser l'entrada del primer director artístic de Teatres de la Generalitat amb el Partit Popular, el polèmic Manuel Àngel Conejero, el fet que va accelerar les tensions. El sector va acusar Conejero de passar per sobre de la professió, de programar espectacles fastuosos quan tot el sector plorava per la manca de pressupost, de retallar les ajudes per a la producció i d'abandonar per complet el Circuit Teatral Valencià, una xarxa que permet que moltes companyies rodien i es promocionen per escenaris d'arreu del País Valencià. De fet, Conejero va arribar a confessar a les companyies valencianes que les propostes autòctones “no li interessaven en absolut i que no pensava moure ni un dit per elles”. Finalment, Conejero va dimitir la primavera de 1996 després de descobrir-se algunes irregularitats econòmiques en la seua gestió. Així, i després d'aprofundir espectacularment

Els professionals del sector estan disposats a adoptar qualsevol tipus de mesura per tal d'aconseguir les seues reivindicacions

en la crisi de l'escena valenciana, Conejero va cedir el seu lloc al dramaturg Juan Alfonso Gil Albors, un home que havia d'aportar solucions tant en el terreny administratiu com en les relacions amb els professionals valencians. El nomenament de Gil Albors va generar certa esperança per al sector, ja que era considerat un “home de la professió”.

Però la presència d'una persona més dialogant i propera tampoc no va aconseguir solucionar els problemes. I és que Gil Albors, en realitat, no tenia gaire poder de decisió. El desembre del 1999, després d'un temps d'incertesa, la Generalitat Valenciana va posar al capdavant de Teatres de la Generalitat el periodista Jaime Millás, una decisió que va sorprendre pràcticament tota la professió. “És molt difícil que una persona que no haja treballat d'actor, de director o d'autor pugui dirigir un teatre”, assenyala Benavent. “En tot aquest temps no hem sentit que teníem Jaime al costat. En realitat, s'ha tirat tota la professió en contra”, afegeix.

Enmig de tota aquesta polèmica, en els cercles teatrals corre el rumor de la possible substitució a finals d'any de Millás. Un dels noms que es barreja ara

per ara és el de l'escriptor i periodista Vicente Molina Foix, una possibilitat que de moment queda en l'aire però que tampoc convenç en absolut els professionals. De fet, hi ha qui augura que seria “com un altre Conejero”. No debades, Molina Foix dirigeix actualment al Teatre Talia l'espectacle *Lenguas de Plata*, que ell mateix ha escrit i que suposa la seua primera incursió com a director d'escena. Els rumors també parlen dels 8 milions de pessetes que cobra l'escriptor d'Elx, “una xifra que mai no ha cobrat cap director valencià”.

Fet i fet, el que denuncien els professionals valencians és que les bones paraules mai no han donat lloc a fets reals. La situació és, doncs, delicada. El sector no està disposat a renunciar a les seues peticions, i l'administració, de moment, tampoc no ha anunciat cap canvi en la seua posició inicial. La solució, ara per ara, es presenta bastant conflictiva per a una professió que comença a repetir allò que feia temps que no se sentia a dir: “Haurem d'anar-nos-en de València per poder treballar.”

Rosanna Melià

Cines Babel
Cines Albatros

CINES BABEL

MANJAR DE AMOR
Una pel·lícula de Ventura Pons

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS:
3,61€ tota la setmana
(cal acompanyar justificant de pagament)

Si ets lector d'EL TEMPS:
3,61 € de dilluns a dijous

Vicente Sancho Tello, 10. VALÈNCIA

